

Informacija

o trenutnom stanju i potrebi sprovođenja kratkoročnih mjera izgradnje vještačkih nasipa-dina radi prevencije štete imovini HTP Ulcinjska rivijera izazvane erozijom na Adi Bojani i obezbjeđivanja uslova za narednu turističku sezonu

1. Uvod

Vlada Crne Gore je na sjednici od 28.10.2021. godine razmotrila Informaciju o trenutnom stanju, preduzetim aktivnostima i sprovođenju daljih mjera na suzbijanju erozije na Adi Bojani i usvojila 11 zaključaka koje se odnose na rješavanje pomenutog problema. Informacija je sveobuhvatno obrazložila trenutno stanje, kompleksnost i posljedice problema erozije na Adi Bojani, kao i preduzete aktivnosti i predložila dalje korake s ciljem obezbjeđivanja monitoringa procesa na ovom području i pronalaženja dugoročnijeg rješenja. Zaključno sa današnjim danom napominjemo da su zaključci donijeti na toj sjednici Vlade samo djelimično realizovani.

Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma, kao većinskom akcionaru obratio se izvršni direktor HTP "Ulcinjaska rivijera" a.d. Ulcinj sa molbom za hitno reagovanje kako bi se ponovo postavile vještačke – privremene dine, s obzirom na to da se prošlogodišnje iskustvo izvođenja ovih radova shodno zaključcima Vlade pokazalo vrlo efikasno tokom zimskog perioda, čime su zaštićeni objekti na prvoj liniji od mora.

Tokom sastanka održanog u prostorijama Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, gdje su prisustvovali predstavnici HTP Ulcinjske rivijere, JPMD i Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma dogovoreno je da svako u domenu svojih nadležnosti pristupi aktivnostima i sprovođenju daljih mjera na suzbijanju erozije na Adi Bojani. U ovom trenutku, a u kontekstu početka priprema za turističku ljetnju sezonu 2023. godine, postavljanje vještačkih nasipa-dina smatra se prioritetnom, hitnom mjerom.

U okviru aktivnosti Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma krajem septembra ove godine odobren je nastavak projekta Rehabilitacija Ade Bojane koji je finansiran IPA sredstvima Evropske unije ("Support to Project Preparation for Environment and Climate Change Sector, Montenegro – Project Preparation Facility (PPF)" – (EuropeAid/139893/IH/SER/ME)). Planirane aktivnosti vezane su za uspostavljanje monitoring mreže u cilju prikupljanja neophodnih podataka kako bi se izvršila detaljna analiza procesa koji su doveli do erozije plaže, kako je i predloženo u prethodnom izvještaju italijanskih stručnjaka predstavljenom na međuinstitucionalnom sastanku u aprilu ove godine. U sklopu projektnih aktivnosti planirana je i analiza podataka dobijenih monitoringom, koji će poslužiti kao osnov za dalje donošenje odluka vezanih za rehabilitaciju plaže. Na projektu će kao i do sada biti angažovani stručnjaci iz Italije, koji će planirane aktivnosti sprovesti uz podršku lokalnih eksperata.

2. Projekat kratkoročnih mjera izgradnje privremenih nasipa na Adi Bojani

Povodom aktivnosti izgradnje privremenih dina na Adi Bojani, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore izvijestilo je da u Planu korišćenja sredstava za 2022. godinu, na koji je saglasnost dala Vlada Crne Gore, ima opredijeljena-rezervisana sredstva za namjenu "Vanredni rashodi i rezervna sredstva za izvođenje radova Službe za uređenje i izgradnju". Visina planiranih sredstava je dovoljana za ovu vrstu aktivnosti u izvođenju inženjerske jedinice Vojske Crne Gore, a sve shodno ranijim intervencijama sličnog tipa "izvođenju radova na očuvanju plaža na Adi Bojani i valorizaciji dijela materijala izvađenog pročišćavanjem desnog rukavca rijeke Bojane" u 2022. godini, na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 04-2572/2 od 20.05.2021. godine.

Visina finansijskih sredstava za ovu aktivnost kao i zaključak Vlade Crne Gore kojim je na sjednici od 28. oktobra 2021. godine dato zaduženje JP Morsko dobro da obezbijedi izgradnju dina je formiran na osnovu tehničkog rješenja urađenog od strane renomiranih stručnjaka iz Italije, angažovanih preko resornog Ministarstva ekologije, prostog planiranja i urbanizma. Učinci ovogprojekta po očuvanje objekata HTP Ulcinjska rivijera kao i plaže su ocijenjeni kao veoma efikasni i prilikom prostiranja dina na plažu u pripremi za ovogodišnju sezonu ostavljen je njihov "korigen" za slučaj ponavljanje njihove izgradnje.

Podsjećanja radi, erozija na Adi Bojani je proces koji traje decenijama i do sada su identifikovani različiti prirodni i antropološki uticaji, prije svega 3 akumulacije koje su na rijeci Drim u Albaniji izgrađene tokom sedamdesetih godina prošlog vijeka. O eroziji na Adi Bojani se govori duži niz godina, ali do izrade Studije očuvanja i revitalizacije plaže na Adi Bojani s predlogom rješenja u decembru 2020. godine u koordinaciji Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, čiji je autor prof. dr Sava Petković, nisu sprovedena adekvatna istraživanja na osnovu kojih bi se mogle predložiti odgovarajuće mjere. U periodu 2021-2022. godina angažovani su italijanski stručnjaci preko IPA projekta koji su dali mišljenje na rješenja iz Studije prof Petkovića i predložili dalje korake povodom ovog pitanja. Napominje se da nije samo plaža ispred turističkog kompleksa pogodena erozijom, već i drugi djelovi Ade Bojane, kao i Velike plaže. Problem erozije na ovom području je definisan je prije svega kao adaptacija na klimatske promjene, a zbog izuzetne prirodne vrijednosti ovog područja potrebno je definisati sveobuhvatni ekološki pristup, u skladu s prirodom i standardima zaštite životne sredine, prilikom donošenja odluke o ovom pitanju.